

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Проблема модернізації та оновлення основних фондів підприємств є дуже актуальною для України ще з часів СРСР. Сьогодні її актуальність лише підвищилася, оскільки темп життя постійно прискорюється, а конкурентні процеси лише посилюються. Технології не стоять на місці, і засоби виробництва змінюються разом з ними. Для того, щоб виробляти сучасну, надійну та конкурентоспроможну продукцію, треба володіти відповідними виробничими потужностями, що дозволяють випускати продукцію, привабливу як для споживача, так і для самого виробника. Автоматичні, роботизовані або комп'ютеризовані виробничі лінії, є, в порівнянні з застарілим обладнанням, значно менш енерго- та матеріаломісткими, більш екологічно чистими, створюють при виробництві менше відходів, потребують менше персоналу (хоча і більш кваліфікованого) для обслуговування. Все це дозволяє виробнику істотно економити на постійних та змінних витратах виробництва. Очевидним стає той факт, що українським підприємствам вкрай необхідна модернізація їхніх основних фондів, і перш за все – засобів виробництва.

Спробуємо з'ясувати сутність поняття «модернізація» у контексті основних фондів. Слово «модернізація» з англійської можна прямо перекласти як «осучаснення», і це досить точно передає значення терміну. Історично модернізацією називався процес еволюційного переходу від так званого «традиційного», сільського та аграрного до «сучасного», урбаністичного, індустріального суспільства. Таке визначення, наприклад, знаходимо у Великій Британській Енциклопедії [1]. Як соціологічний термін, модернізація передбачає кілька складових. Перш за все, це модернізація економічна, яка

передбачає інтенсифікацію процесів економічного відтворення [2]. Крім того, виділяють також політичну, соціальну та культурну модернізацію.

В Україні також є велика кількість офіційних визначень для терміну «модернізація», хоча єдиного чіткого та однозначного визначення немає ні для слова «модернізація», ні для поняття «модернізація основних фондів». Варто звернути увагу на те, що первинне значення терміну «модернізація» означало глобальне, масштабне, хоча і певним чином еволюційне явище, перехід від одного типу соціального устрою до іншого, тоді як модернізація виробничих фондів за вітчизняним законодавством передбачає внесення конструктивних змін, заміну та зміцнення вузлів і деталей, установки пристосувань і приладів, тощо, тобто, фактично, покращення існуючих об'єктів виробничих фондів.

Модернізація основних фондів повинна передбачати не тільки удосконалення наявних фондів, а і якісну зміну їхнього складу, придбання і створення нових, більш сучасних, продуктивних та ефективних видів машин, обладнання, устаткування, тощо, якщо ми говоримо про модернізацію основних фондів промисловості. Звідси, визначення терміну: модернізація основних фондів для промислових підприємств – це комплексний процес їхнього вдосконалення та доведення їхнього стану до сучасного техніко-економічного рівня завдяки внесенню конструктивних змін, приведення виробничих фондів у стан, що відповідає сучасному техніко-економічному рівню виробництва, шляхом внесення конструктивних змін, заміни та зміцнення вузлів і агрегатів, встановлення додаткових пристроїв, приладів, надбудов, тощо, для оптимізації виробничих процесів (продуктивність праці, матеріаломісткість, ефективність, удосконалення технічних характеристик, тощо), а також створення, придбання або отримання іншим шляхом нових об'єктів основних фондів, чий технічний та технологічний рівень відповідає сучасним вимогам. Таким чином, процес модернізації основних фондів передбачає їхнє осучаснення, досягнуте будь-яким чином.

Список літератури: 1. Британська енциклопедія. Електронний ресурс.: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/387301/modernization> 2. Eisenstadt S. N. Modernization: Protest and Change. — Englewood Cliffs, 1966. — P. 1-5.